

Pensioenfederatie
T.a.v. betrokkenen bij Pensioenfondsen
Postbus 93158
2509 AD DEN HAAG

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)	Doorkiesnummer
20 februari 2020	Open brief pensioenen	SVP/rs		020-3010318

Geachte fondsbestuurders, deelnemers en belangstellenden,

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

In juni 2019 is een Pensioenakkoord gesloten waarbij op hoofdlijnen overeenstemming is bereikt over een nieuw pensioenstelsel. Dit akkoord wordt in de komende maanden uitgewerkt. Het leidt tot een majeure verandering van het stelsel en brengt naar verwachting een meerjarige transitieperiode met zich mee.

In het kielzog van het Pensioenakkoord is het afgelopen jaar een discussie over het al dan niet korten van pensioenen gevoerd. Deze discussie is mede ingegeven door de impact van de aanhoudende lage marktrente op de financiële positie (dekkingsgraad) van de pensioenfondsen. Hierdoor dreigt voor veel deelnemers korting van de pensioenaanspraken.

De minister van SZW heeft op 19 november 2019 in een brief aan de Tweede Kamer uiteengezet dat het nu niet gewenst is om tot korten van pensioen over te gaan. Hij wil een rustpauze om de sector de tijd te geven om, samen met sociale partners, te werken aan het Pensioenakkoord.

Open brief pensioenen

Op 2 februari 2011 heeft de NBA een open brief¹ pensioenen gepubliceerd. In die brief hebben accountants die pensioenfondsen controleren o.a. aandacht gevraagd voor:

1. Verander geen regels tijdens het spel: korten kan onvermijdelijk blijken
2. Beoordeel positie pensioenfondsen: inzicht in onzekerheden
3. Maak het niet te ingewikkeld: test de uitvoerbaarheid

¹ <https://www.nba.nl/themas/kennis-delen-en-pml/uw-pensioen-is-onzeker/>

Negen jaar later achten wij deze signalen nog steeds actueel. Nu de pensioenfondsen bezig zijn met het opstellen van hun jaarverslag en jaarrekening vragen wij met deze open brief aandacht voor deze 3 signalen.

Voortzetting activiteiten of alternatieven

Het is voor bestuurders van een pensioenfonds van belang dat men zich realiseert dat bij het opmaken van de jaarrekening het bestuur moet afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Mogelijk wordt er in dit verband ook gekeken naar alternatieven zoals het beëindigen en liquideren, het gaan fuseren of het onderbrengen van pensioenregelingen bij een Algemeen Pensioenfonds. Het onderzoeken van alternatieven brengt met zich mee dat in de toelichting van de jaarrekening moet worden opgenomen welke afwegingen in dit kader zijn gemaakt.

Artikel 142 Pensioenwet

De minister heeft gebruik gemaakt van artikel 142 van de Pensioenwet. Het artikel biedt de mogelijkheid voor een 'vrijstelling bij een uitzonderlijke situatie'. Door deze situatie van, populair gezegd, 'bijzondere maatregel in bijzondere omstandigheden', heeft een pensioenfonds de mogelijkheid een korting, die eigenlijk zou moeten worden toegepast per 31 december 2019, met een jaar uit te stellen. Dit kan alleen als de actuele dekkingsgraad tenminste 90% bedraagt.

Voor de verslaggeving van pensioenfondsen doen zich nu 2 vragen voor:

- a) Wat zou op 31 december 2019 de financiële situatie zijn geweest zonder de vrijstelling? en;
- b) Wat betekent het dat op 31 december 2020 de 'oude situatie' weer geldt, waardoor deze datum binnen de 1-jaars termijn van veronderstelling van continuïteit komt te liggen?

Wat wordt van u verwacht

t.a.v. achterwege laten van korten

Naar onze mening moeten de desbetreffende fondsen het achterwege laten van een korting uitgebreid toelichten in de jaarrekening; wees transparant over de mogelijke consequenties hiervan naar de stakeholders. Zo wordt inzicht gegeven in wat er zou zijn gebeurd als de korting wel was toegepast. Dit is ook wat uit de regeling voortvloeit: het fonds mag alleen gebruik maken van het uitstel als het kan aantonen dat de belangen van alle deelnemers en pensioengerechtigden evenwichtig zijn afgewogen. Dat zal cijfermatig moeten worden aangetoond en betekent logischerwijs dat een vergelijk gemaakt moet worden met de situatie dat er geen gebruik wordt gemaakt van de regeling.

Belangrijk is ook dat de voorwaarden waaronder de vrijstelling wordt verleend (zie brief minister) een plaats krijgen in de verslaglegging. Hierbij komt dat bepaalde binnen de 1-jaarsperiode van veronderstelling van continuïteit vallende ontwikkelingen (waaronder: introductie nieuwe UFR en referentierentes, uitkomsten onderhandelingen pensioenakkoord, onzekerheid in verband met verkiezingen in maart 2021) invloed kunnen hebben op de dekkingsgraden. Om het geheel nog wat complexer te maken wordt aan artikel 142 Pw ook de haalbaarheidstoets en het crisisplan gekoppeld.

t.a.v. overige ontwikkelingen

Wij vinden het van belang voor het getrouwe beeld van de jaarrekening om hier in de toelichting op de jaarrekening een paragraaf aan te wijden. In deze paragraaf dient aandacht te worden besteed aan de financiële situatie, de dekkingsgraad, korten van de aanspraken en mogelijk premieverhoging. Om tegemoet te komen aan de informatieplicht richting de stakeholders is het van belang zo concreet mogelijk te zijn. Wat zou de

financiële situatie zijn geweest als de eenmalige ministeriële regeling niet was toegepast en wat voor gevolgen heeft dat voor de continuïteit?

Het bestuur moet tevens aangeven wat dit betekent voor het waardeverval van de aanspraken. Immers, bij een dekkingsgraad kleiner dan 100% keert het bestuur meer uit aan gepensioneerden dan op dat moment naar evenredigheid voor hen aanwezig is.

Daarnaast dient het bestuur in de toelichting op te nemen welke gebeurtenissen van invloed kunnen zijn op de toekomstige financiële positie van het pensioenfonds. Hier moet bijvoorbeeld gedacht worden aan de uitwerking van het pensioenakkoord, de impact van de ministeriële maatregel van 19 november 2019, de ontwikkeling van de marktrente en de besluitvorming die hierover door DNB zal plaats vinden. Het bestuur moet in de toelichting van de jaarrekening aangegeven over welke maatregelen zij beschikt om op 31 december 2020 te voldoen aan de eisen van de Pensioenwet (en het Financieel toetsingskader) inzake een dekkingstekort (zoals het opstellen van een herstelplan waarin aangegeven wordt hoe het tekort wordt ingelopen) rekening houdend met de periode van 12 maanden. In de toelichting op de jaarrekening moet de realisatie van het herstelplan 2019 en de uitgangspunten en status van het herstelplan 2020 worden toegelicht.

t.a.v. de toekomst

In de context van jaarverslag en jaarrekening over 2019 verwachten wij van met name pensioenfondsen die gebruik maken van de ministeriële maatregel een adequate toekomstparagraaf in het jaarverslag (bestuursverslag) en een toelichting in de jaarrekening met een duidelijke uiteenzetting van de gevolgen voor het fonds van de genomen beslissingen, rekening houdend met de evenwichtige belangenbehartiging.

Daarom vinden wij het belangrijk dat ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening in de toelichting scenario's worden opgenomen waarbij de pensioenen, conform het bestaande kader, zouden worden gekort. Dit biedt gebruikers een goed inzicht in de gevolgen van het al dan niet korten op de financiële positie.

In de verdere uitwerking van het Pensioenakkoord vragen wij daarnaast nogmaals aandacht voor het laatste signaal inzake de uitvoerbaarheid.

Hoogachtend,

Emile Rondhout RA
Vice voorzitter
Sectorcommissie Verzekeringsmaatschappijen
en Pensioenfondsen (SVP)

drs. Robert Mul MPA
MT-lid Beroep & Maatschappij

